

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

اجرا و ارزشیابی مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد بر اساس مدل آیووا در بیماران مبتلا به زخم پای دیابتی: مطالعه ترکیبی

رساله دکترای پرستاری

استاد راهنما: دکتر مهوش صلصالی
استاد مشاور: دکتر محمد علی چراغی

دانشجو: شکوه ورعی

بهمن ماه ۱۳۹۱

زمینه: زخم پای یکی از شایعترین عارضه‌های دیابت شیرین است. تشخیص و مراقبت به موقع پرستاری با استفاده از مدل مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد، آیووا، گامی در جهت توانمند سازی پرستاران برای بهبود مراقبت پرستاری به حساب می آید. لذا پژوهشی با هدف "تعیین تاثیر اجرا و ارزشیابی مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد بر اساس مدل آیووا از بیماران مبتلا به زخم پای دیابتی با رویکردی ترکیبی در پرستاران شاغل در بخش غدد بیمارستان دکتر شریعتی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران" شکل گرفت تا بیماران دیابتی که دچار زخم پای دیابتی شده اند، جهت ارائه مراقبت بهتر مد نظر قرار گیرند.

روش پژوهش: این پژوهش مطالعه ای ترکیبی از نوع الحاقی، نوع لانه گزیده با طرح همزمان و باروش مدل الحاقی تجربی است. در بخش کمی مطالعه‌ای نیمه تجربی انجام شد. اصول و مبانی اجرای مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد بر اساس مدل آیووا در کارگاه آموزشی به ۱۹ تن از پرستاران شاغل در بخش غدد، آموزش داده شد. با هدف تعیین آگاهی، نگرش و عملکرد پرستاران از اصول و مبانی اجرای مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد بر اساس مدل آیووا در بیماران مبتلا به زخم پای دیابتی قبل و بعد از مداخله توسط پرسشنامه هایی که بدین منظور تهیه شده بود، انجام گرفت. عملکرد پرستاران بر اساس راهنمای بالینی ملی منطقه ای زخم پای دیابتی از بعد ارائه مراقبت مبتنی بر شواهد قبل و سه ماه بعد از مداخله، توسط چک لیست نیز مورد بررسی قرار گرفت. شرکت کنندگان بر اساس راهنمای بالینی مبتنی بر شواهد، ضمن بررسی مشکلات بیماران، نتیجه بررسی های خود را در پرونده بیمار در قسمت گزارش پرستاری ثبت می نمودند. سپس داده های کمی مورد آنالیز قرار گرفت، و همزمان طی مصاحبه ای نیمه ساختارمند با مطرح نمودن سوالات باز در بخش کیفی مطالعه، درک و تجربه پرستاران از مراقبت مبتنی بر شواهد بر اساس مدل آیووا از طریق تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفت. سپس نتایج و داده های بخش کمی و کیفی، داده ها در قسمت تفسیر، ترکیب گردیدند.

یافته ها: نتایج نشان دادند که بین آگاهی، نگرش و عملکرد پرستاران قبل و بعد از مداخله تفاوت معنادار آماری وجود دارد ($p < 0.001$) هم چنین، تفاوت میانگین عملکرد مراقبتی پرستاران از بیمار مبتلا به زخم پای دیابتی، سیر صعودی داشت. بین میانگین عملکرد نمونه های مورد مطالعه در مقاطع ماه دوم و سوم و هم چنین در مقاطع قبل از مداخله و ماه سوم بعد از مداخله تفاوت معنادار آماری وجود داشت ($p < 0.001$). یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل بخش کیفی منجر به استخراج سه درون مایه اصلی، پیش زمینه های اجرایی و ساختاری، توانمندسازی، و بازدارنده های اجرایی پرستاری مبتنی بر شواهد گردید.

نتیجه گیری: پرستاری مبتنی بر شواهد زبان جاری و منطقی در دنیای پرستاری و علمی محسوب می شود چون سعی در ارتقاء این زبان بین المللی بین پرستاران و دیگر اعضاء حرف بهداشتی را دارد. در ساختار سازمانی که می خواهد مبتنی بر شواهد عمل نماید، وجود راهنماهای بالینی مراقبت از زخم پای دیابتی و مدل های اجرایی عملکرد مبتنی بر شواهد نظیر مدل آیووا، در به استقلال رساندن حرفه پرستاری و پرستار، نقش بارز خود را در پاسخگو بودن به اقدامات مراقبتی نشان خواهد داد. اما پیمودن این مسیر پرفراز و نشیب نیازمند آماده سازی پیش زمینه هایی در ساختار های سازمانی و اجرایی است تا بتواند بر بازدارنده های اجرایی فائق آید.

کلید واژه ها: پرستاری مبتنی بر شواهد، مدل آیووا، زخم پای دیابتی، تحلیل محتوای کیفی، مطالعه ترکیبی

**Tehran University of Medical Sciences
Faculty of Nursing and Midwifery**

IN PARTIAL OF THE REQUIREMENTS FOR DEGREE PHD

TITLE:

IMPLEMENTATION AND EVALUATION OF EVIDENCE BASED NURSING PRACTICE
BASED ON IOWA MODEL IN DIABETIC FOOT PATIENTS: MIXED METHOD
STUDY

SUPERVISOR:

DR. MAHVASH SALSALI

BY: SHOKOH VARAEI

JANUARY 2013

Title: Implementation and Evaluation of Evidence Based Nursing Practice based on Iowa Model in Diabetic Foot Patients: Mixed Method Study

Background: Foot ulceration is one of the most common complications of diabetes mellitus. Timely diagnosis and nursing care using evidence based nursing (EBN) approach deemed in the Iowa model is a step toward empowering nurses to improve nursing. Thus aiming of the determination of effects in implementation and evaluation of EBN Practice based on Iowa model in diabetic foot patients: Mixed method study, for the patients that suffered from diabetic foot ulcer to be considered in order to give the better care.

Method: This study is a mixed method, embedded, concurrent nested design, and experiment embedded model. A quasi-experimental study was conducted in the quantitative section. Nineteen baccalaureate nurses working in an endocrinology ward were chosen and taught using EBN approach through different workshops. To assess the effects of evidence-based intervention based on Iowa model of the knowledge, attitude, and practice of nurses who take care of patients with diabetic foot with using questionnaires. The nurses' performance in patient care was evaluated based on clinical guideline of diabetic foot ulcer, before and three months after the added intervention by a checklist. In this part, result of patient assessment was reported in the nurses notes. The data was analyzed using descriptive and inferential statistics. Concurrently, with the Semi-structured interviews with nurses, understanding and experiences of nurses about EBN based on Iowa model were assessed with content analysis. The results of qualitative and quantitative were combined in the interpretation section.

Results: The results showed that, there were statistically significant differences in knowledge, attitude, and practice of nurses before and after intervention ($P = 0.001$). The mean differences of nurses practices based EBN with diabetic foot ulcer were increased, and the statistically significant differences were seen between second and third month, and third month and before intervention of nurses practice ($P = 0.001$). Data analysis in qualitative

section, revealed three main themes: ‘Structural and executive backgrounds in organization’, ‘Empowerment’ and ‘executive deterrents of evidence-based nursing’.

Conclusion: In the nursing world, EBN is the common and logical language. To act based on EBN in the structure of organization, presence of guidelines of diabetic foot, with Iowa model, could be achieved independently from nursing and the nurse, contribution the roles of answering to the nursing care. But passing this way is so hard and needs the backgrounds in Structural and executive of the organization in order to overcome the barriers of the evidence based nursing practice.

Key Words: Evidence-based Nursing, Iowa model, Diabetic Foot Ulcer, Qualitative Content Analysis, Mixed method